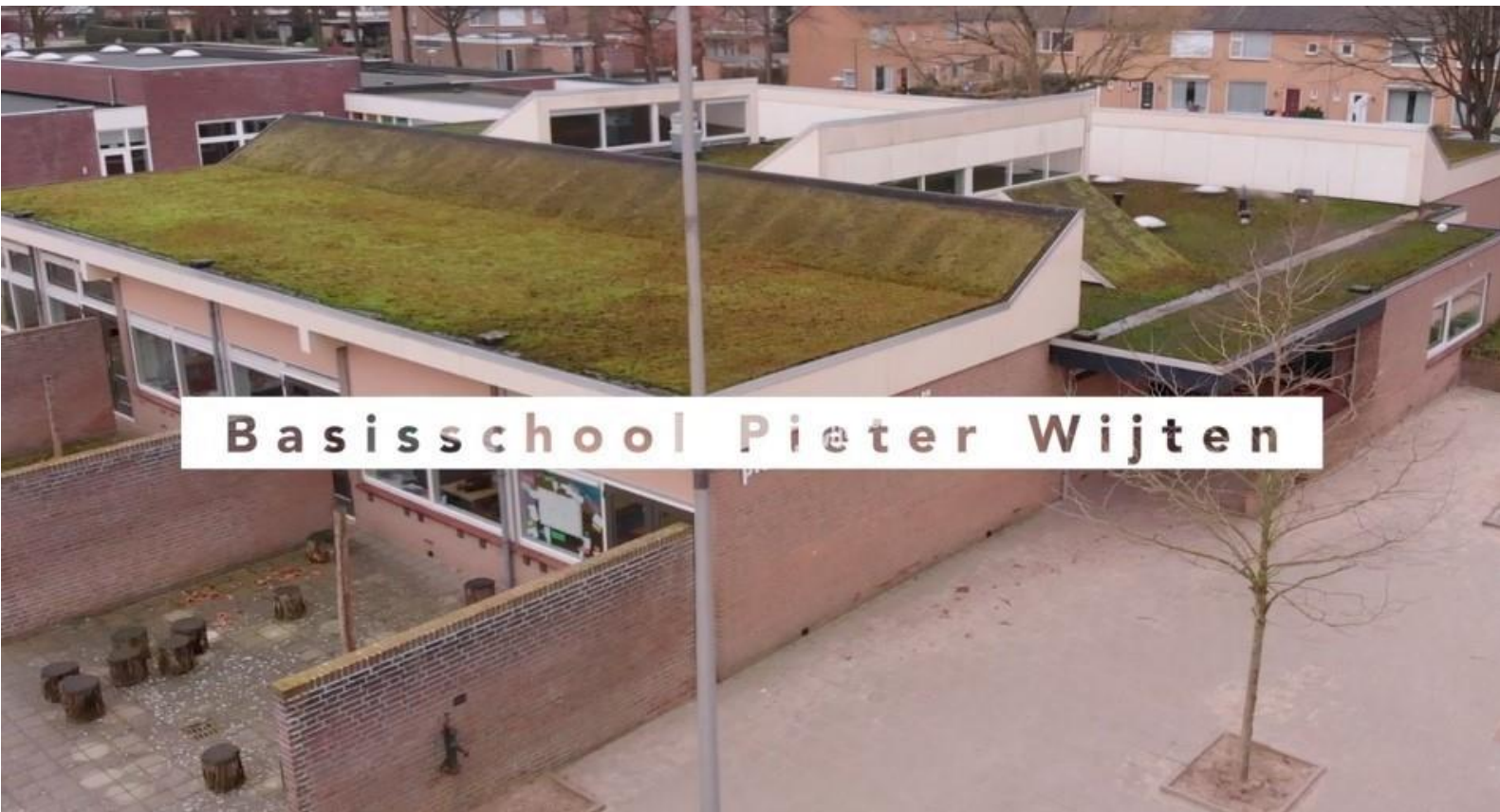

Protocol overgang groep 2 naar groep 3

Basisschool Pieter Wijten

Basisschool Pieter Wijten
Kastanjestraat 2
5143 CZ Waalwijk
0416-650221

ontmoet,

ontdek,

ontwikkel,

en beleef

je eigen wereld.

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Visie	3
3. De ontwikkeling van kleuters	4
<i>Leertijd</i>	4
<i>Herfstleerlingen</i>	4
<i>Versnellen</i>	4
4. Protocol overgang groep 2 naar groep 3	4
<i>Procedure</i>	5
Stap 1.....	6
Stap 2.....	6
Stap 3.....	6
Stap 4.....	7
Stap 5.....	7
<i>Vervolg</i>	7
5. Tijdpad	7
Bibliografie	8
Bijlage 1 Kijkwijzer	9
Bijlage 2 Beoordelingsverslag	10

1. Inleiding

De wet primair onderwijs stelt dat de kalenderleeftijd van een leerling niet langer bepalend is voor de overgang naar een volgende groep. De school is wettelijk verplicht het onderwijs zodanig in te richten dat een leerling een ononderbroken ontwikkelingsproces kan doorlopen. Het onderwijs moet worden afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerling. De meeste leerlingen doorlopen, met ons onderwijsaanbod, de basisschool in 8 jaar. Voor sommige leerlingen is het nodig dat de school extra ondersteuning/aanpassing biedt.

In dit protocol wordt ingegaan op de doorstroom van leerlingen binnen de kleuterbouw en van groep 2 naar groep 3. De school heeft de ruimte om zelf een afweging te maken voor eventuele kleuterbouwverlenging of versnelling. Wel wordt nadrukkelijk gevraagd naar beredeneerde afwegingen op basis waarvan de beslissing rondom een verlenging, doublure of versnelling in de kleuterbouw tot stand is gekomen. In dit protocol wordt aangegeven op grond waarvan keuzes/beslissingen op basisschool Pieter Wijten gemaakt worden.

2. Visie

Op basisschool Pieter Wijten is **elk kind een belofte**. We willen met ons onderwijs bereiken dat elk kind een plek krijgt in onze maatschappij, waarbij het bewust gebruik kan maken van vaardigheden en talenten.

Ons **didactisch aanbod** past in deze tijd en anticipeert op de toekomst. We geven boeiend en resultaatgericht onderwijs. We gaan uit van doelen en sluiten aan bij de mogelijkheden van het kind. Vakken als rekenen, taal, spelling, lezen, woordenschat vormen de basis. We maken gebruik van methodes en leren ook van de actualiteit. We willen dat kinderen verantwoordelijkheid nemen. We delen op school verantwoordelijkheid met leerlingen voor hun eigen leerproces en hun gedrag.

In groep 1-2 werken we met een beredeneerd aanbod op basis van de SLO doelen, hiervoor wordt gebruik gemaakt van de methode Schatkist. Middels het observatie- en registratiesysteem KIJK! 1-2 worden kinderen in hun ontwikkeling gevolgd, waarbij het uitgangspunt is dat kinderen een ononderbroken ontwikkeling doormaken.

3. De ontwikkeling van kleuters

Een kind ontwikkelt zich voortdurend, soms geleidelijk en soms met sprongen. Het jonge kind ontwikkelt zich al experimenterend, verkennend en spelend. In groep ½ zorgt de leerkracht voor een passend en gevarieerd aanbod aan activiteiten. Het is de taak van de leerkracht om in te spelen op de verschillen tussen leerlingen en om hun ontwikkeling verder te stimuleren. De leerkracht observeert daarbij de vorderingen van het kind op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling, de spraak-taal ontwikkeling, de motoriek, de cognitieve ontwikkeling en het speel-werkgedrag.

Leertijd

We spreken over leertijd. Dat is de tijd die een leerling nodig heeft om zich bepaalde kennis of een vaardigheid eigen te maken. Sommige leerlingen doen daar langer over (verlengde leertijd). Sommige leerlingen korter (versnelde of verkorte leertijd). Omdat we kijken naar de ontwikkeling van de leerlingen, spreekt het voor zich dat we materialen en activiteiten die in de klas ingezet worden, laten aansluiten op het niveau van de leerling. Een leerling kan op papier ingedeeld zijn in groep 1 of in groep 2, maar kan in de praktijk wel meedoen met de activiteiten van de andere groep.

Herfstleerlingen

Zogenaamde herfstleerlingen, kinderen geboren tussen 1 oktober en 1 januari, hebben relatief gezien een korte kleuterperiode. De overgang van een leerling heeft niet alleen te maken met leeftijd, maar vooral met de ontwikkeling die een leerling doormaakt. De leerlingen die tussen 1 oktober en 1 januari geboren zijn worden nauwlettend gevolgd om tot een verantwoorde beslissing voor de doorstroom te komen. Op onze school stromen groep 2 leerlingen, die vóór 1 januari geboren zijn, in principe door naar groep 3, tenzij er sprake is van een ontwikkelingsachterstand. Wanneer dit aan de orde is wordt dat tijdig met ouders gecommuniceerd en kan gekozen worden voor een verlenging van de kleuterperiode.

Versnellen

Soms zijn leerlingen op alle gebieden verder dan hun leeftijdsgenoten. Vaak blijkt dit al in groep 1. De leerkracht kan dan in overleg met de ouders beslissen dat een leerling eerder met groep 2 mee gaat draaien om hem/haar de ontwikkelingskansen te geven waar de leerling aan toe is. Over het algemeen geldt dat leerlingen bij wie overwogen wordt om vroegtijdig naar groep 3 te gaan een duidelijke voorsprong is te zien op leeftijdsgenoten, alles goed mee kunnen doen met groep 2 en liefst nog iets beter presteren, gedurende langere tijd. Dit omdat er bij veel leerlingen in de kleuterleeftijd sprake is van ontwikkelingsvoorsprongen die later weer ingelopen kunnen worden. Er blijft sprake van uitzonderingen.

4. Protocol overgang groep 2 naar groep 3

Bij de keuze of een leerling wel of niet door zal gaan naar groep 3 hangt af van de volgende aspecten:

Sociaal- emotionele ontwikkeling:

- Voldoende zelfvertrouwen
- Weerbaarheid/zelfredzaamheid: opkomen voor zichzelf, weinig hulp nodig hebben, indien nodig hulp durven vragen.
- Sociale omgang met klasgenoten en leerkracht: positief contact kunnen leggen met anderen.

Werkhouding, leermotivatie en taakgerichtheid:

- Actief meedoen tijdens klassikale activiteiten, betrokken zijn.
- Zelfstandig werken: een langere tijd geconcentreerd taakjes kunnen uitvoeren.
- Belangstelling tonen voor ontwikkelingsmaterialen. Initiatief nemen.
- Zithouding: gedurende periode op een stoel kunnen blijven zitten.
- Concentratie: korte periode aandacht vast kunnen houden voor de leerkracht.
- Leermotivatie: interesse hebben in letters/klanken en getallen en/of andere taal- en rekenactiviteiten.
- Werkprestaties: het niveau van het werk en verzorging zijn leeftijdsadequaat.

Spelontwikkeling

- Er is sprake van uitgebreid rollenspel: interactief en thematisch.
- Rollen worden op elkaar afgestemd en kan een rol voor een langere tijd vasthouden.
- Zoekt uitdaging in het spel.

Cognitieve ontwikkeling:

- De taal- en rekendoelen vanuit de leerlijnen zijn voldoende behaald.
- Mate snelheid van begrip

Overige aspecten:

- Motorisch ontwikkelingsniveau: de ontwikkeling van de grove motoriek (bewegen met het gehele lichaam) vertoont geen achterstand. De fijne motoriek (pengreep) en coördinatie van waarnemen en bewegen (oog-handcoördinatie) geeft geen problemen.
- Omstandigheden groep 3: De omstandigheden in de toekomstige groep 3 zullen voor het kind optimaal zijn.
- Leeftijd van het kind: kinderen die de leeftijd van 6 jaar hebben bereikt.
- Uiterlijke lichamelijke ontwikkeling: kinderen die qua lengte en/of lichaamsbouw boven het gemiddelde zitten.
- Voorkeur ouders en kind

Procedure

Tijdens de kleuterperiode worden leerlingen goed gevolgd in hun ontwikkeling. Door middel van het inzetten van de methode schatkist, het leerlingvolgsysteem Kijk! en het leerlingvolgsysteem sociaal emotioneel Zien proberen wij de ontwikkeling van de leerlingen goed te monitoren en het lesaanbod aan te sluiten bij de ontwikkeling van het individuele kind.

Er kunnen verschillende factoren meespelen die de overgang naar groep 3 als doorgaande ontwikkeling niet kunnen garanderen of juist als zinvol geacht

worden. Dit houdt in dat de overgangsbepaling van groep 2 naar groep 3 zeer overwogen genomen dient te worden.

Stap 1

Tijdens de didactische groepsbespreking worden de leerlingen doorgesproken en wordt aan de hand van de observatiegegevens uit Kijk! aangegeven over welke leerlingen twijfel is over doorgang naar groep 3 of juist versnellen wenselijk is. Tijdens het oudergesprek worden ouders hierover op de hoogte gebracht en wordt de procedure uitgelegd. Tevens wordt de voorkeur van ouders gevraagd. Mochten er vóór januari al opvallende zaken in de ontwikkeling van de leerling zijn, worden ouders uiteraard eerder op de hoogte gebracht.

Stap 2

Om tot een goede besluitvorming over te kunnen gaan is het belangrijk in deze fase veel informatie over een leerling te verzamelen. Als er gekeken wordt naar de cognitieve en sociale vaardigheid van de leerlingen kunnen KIIJK! en Zien een goede basis bieden.

Zoals eerder is beschreven verloopt de ontwikkeling van kleuters niet in een vloeiende lijn, maar deze ontwikkeling gaat met sprongen. Voor leerkrachten is het niet altijd voldoende om te putten uit eigen observaties of middelen die worden ingezet vanuit de basismaterialen uit de klas.

Om eventueel bij zorgleerlingen meer informatie te verkrijgen zijn er op Basisschool Pieter Wijten een aantal middelen aanwezig om voor de leerkrachten in te zetten om de ontwikkeling van de desbetreffende leerling nog beter in beeld te krijgen. Deze middelen zijn:

- Groep 3 rijpheidsprotocol
- Zien!
- Cito taal voor kleuters met foutenanalyse
- Cito rekenen voor kleuters met foutenanalyse

Tevens wordt voor elke zgn twijfel-leerling de kijkwijzer en het beoordelingsverslag ingevuld dat als bijlage bij protocol te vinden is.

Stap 3

De gegevens worden gedeeld met de IB-er. Deze maakt een eerste selectie samen met de leerkracht. Bij sommige leerlingen is het duidelijk of een leerling al dan niet door kan naar groep 3. De leerlingen waarbij dit niet of minder duidelijk is worden voorgelegd in de commissie.

Deze commissie bestaat uit:

- Leerkracht groep 1/2
- Leerkracht groep 3
- Intern begeleider
- Directie

Als het mogelijk is gaan de commissieleden voor de bespreking een keer in de klas observeren, zodat ze zien om welke leerlingen het gaat. De commissie bevraagt de leerkracht over de informatie die aangeleverd is over elke leerling en komen samen met een advies.

Stap 4

Ouders worden uitgenodigd voor een gesprek. Tijdens dit gesprek worden ouders op de hoogte gebracht van alle bevindingen en het advies van de commissie. Tevens wordt gevraagd hoe ouders erin staan en wordt geluisterd naar het advies en de argumenten van ouders. Als ouders een andere mening delen worden zij uitgenodigd voor een vervolgesprek waarbij de intern begeleider aansluit.

Stap 5

Er wordt een definitief besluit genomen door de leerkracht en de intern begeleider. Als het nodig is kan de commissie nog een keer gevraagd worden mee te denken over het definitieve besluit.

Vervolg

Wanneer de beslissing is genomen tot het verlengen van de kleuterperiode, gaan we kijken hoe we deze tijd zo optimaal mogelijk kunnen benutten. Voor deze leerling wordt een 'Verantwoording Eigen Leerlijn' opgesteld waarin staat beschreven welke extra begeleiding of welk plan van aanpak gehanteerd gaat worden om aan te sluiten bij de ontwikkelingsbehoeften van de leerling, om te voorkomen dat een leerling 2 jaar 'hetzelfde' doet. Deze wordt met ouders besproken.

5. Tijdpad

	Wat?	Wanneer?
Stap 1	Didactische groepsbespreking aan de hand van Kijk! Leerlingen waarover twijfel zijn/komen in beeld en de twijfel wordt met ouders besproken.	Februari groep 2
Stap 2	Deze leerlingen worden extra goed in kaart gebracht volgens het protocol.	Maart/april
Stap 3	Bespreking in commissie	Mei
Stap 4	Bespreking ouders advies vanuit commissie en advies ouders wordt gevraagd.	Mei/juni
Stap 5	Definitief besluit	Juni

Bibliografie

- Bouwman, A., & Vries, P. d. (juni 2016). Kleuterverlenging, betrek ouders bij het keuzeproces. *Het jonge kind*, 4-7.
- Driesen, G., Leest, B., Mulder, L., Paas, T., & Verwijt, T. (2014). *Zittenblijven in het Nederlandse basisonderwijs: een probleem?* Nijmegen: ITS.
- Goorhuis-Brouwer, S., & Levering, B. (2006). *Dolgedraaid*. Amsterdam: SWP.
- Heijden, A. v. (april 2009). Kleuterbouwverlenging. Een blijvend dilemma? *Het jonge kind*, 4-7.
- Huizinga, J., Damstra, G., Mulder, L., Leest, B., Veen, A., & Bollen, I. (2016, juni). *Doorstroom van kleuters*. Den Haag: Xerox OBT.
- Koning, L. (mei 2011). De herfstkinderen in groep 1 en 2. *Praxisbulletin*, 16-19.

Bijlage 1 Kijkwijzer

Naam:
Geboortedatum:

Sociaal emotioneel

Contact met anderen	
Contact met de leerkracht	
Voelt zich op zijn gemak	
Komt voor zichzelf op	
Omgang regels/afspraken	
Heeft voldoende zelfvertrouwen	
Is zelfstandig	
Durft om hulp te vragen	

Werkhouding/ leermotivatie en taakgerichtheid

Kan zich concentreren	
Werktempo is voldoende	
Omgaan uitgestelde aandacht	
Betrokkenheid	
Taakaanpak	
Intrinsieke motivatie	
werkverzorging	

Motoriek

Heeft een goede pengreep	
Kan schrijfpatronen maken	
Beweegt zich soepel	
Invented spelling	

Ingevuld op:
Ingevuld door:

Mondelinge taalontwikkeling

Is betrokken/actief tijdens kring	
Heeft een goede luisterhouding	
Spreekdurf/verstaanbaarheid	
Goede zinsbouw	

Beginnende geletterdheid

Kan zijn naam schrijven	
Heeft belangstelling voor letters	
Kent 15 letters (wenselijk)	
Auditieve synthese	
Kan rijmen	
Klankpositie bepalen	

Beginnende gecijferdheid

Rekenbegrippen/schriftoriëntatie	
Kan tellen t/m 20 (akoestisch)	
Kan synchroon tellen	
Kan resultaatief tellen	
Kent de cijfers t/m 20	
Kan terugtellen van 10 naar 0	

R.K. Basisschool

Pieter Wijten

ontmoet,

ontdek,

ontwikkel,

en beleef

je eigen wereld.

Beheerst de leerling het onderdeel:
Goed = 2 punten
Voldoende = 1 punt
Nog niet voldoende = 0 punten

Totaal te behalen:
Heeft de leerling meer dan 80% gescoord (minimaal 56 punten), dan voldoet het aan de voorwaarden om door te stromen naar groep 3.

Puntentotaal

Bijlage 2 Beoordelingsverslag

Naam leerling:

Geboortedatum:

Ingevuld op:

Ingevuld door:

Besproken in commissie op:

Sociaal emotionele ontwikkeling:

--

Werkhouding, leermotivatie en taakgerichtheid:

--

Spelontwikkeling:

--

Taalontwikkeling:

--

Rekenontwikkeling:

--

Motoriek:

--

Overige observaties:

--

Puntentotaal Kijkwijzer:

--

Voorkeur ouders:

--

Advies vanuit commissie:

--